

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Stárkov, okres Náchod

Adresa: 549 36 Stárkov 167

Identifikátor školy: 650 058 828

Termín konání inspekce: 5. – 7. duben 2004

Čj.:	i3-1014/04-5073
Signatura:	oi3cx106

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným dokumentům k termínu inspekce
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vybraných předmětech a skupinách předmětů v základní škole vzhledem ke schváleným dokumentům k termínu inspekce
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve vybraných předmětech na prvním stupni a skupinách předmětů v 6.–9. ročníku základní školy (matematika, český jazyk, dějepis, občanská a rodinná výchova, výtvarná výchova a hudební výchova) vzhledem ke schváleným dokumentům od školního roku 1999/2000

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Stárkov je příspěvkovou organizací, zřizovatelem je obec Stárkov se sídlem 549 36 Stárkov čp. 82. Jejími součástmi jsou mateřská škola a školní jídelna. Je úplnou základní školou, která poskytuje vzdělání žákům 1. až 9. ročníku.

Ve školním roce 2003/2004 je ve Výkazu o základní škole ke dni 30. 9. 2003 zapsáno 57 žáků, kteří navštěvují 5 tříd. Na základě své žádosti škola obdržela Rozhodnutí o udělení výjimky z počtu žáků na dobu jednoho roku pro školní rok 2003/2004, vydané MŠMT ČR dne 10. 3. 2003 pod čj. 15 038/03-22

Výuka všech žáků je vedena podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve školním roce 2003/2004 učí v základní škole celkem osm pedagogů, tři z nich splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, neboť absolvovali vysokoškolské studium zaměřené na učitelství pro druhý stupeň základní školy. Pět pedagogů tyto podmínky nespĺňuje, protože čtyři mají ukončené úplné střední odborné vzdělání, nikoliv vysokoškolské, a jedna učitelka vysokoškolské učitelské vzdělání, avšak zaměřené na výuku ve středních školách. Vychovatelka školní družiny učí pouze čtyři hodiny týdně. Ředitelka školy splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti i požadavek na délku praxe. Výkonem funkce výchovného poradce nebyl nikdo pověřen. Problematikou výchovného poradenství se v době inspekční činnosti zabývaly tři učitelky, ani jedna neabsolvovala kvalifikační studium pro funkci výchovných poradců, ani jedné nebyla snížena míra vyučovací povinnosti.

Ředitelka školy vzhledem k počtu pedagogů, skladbě jejich aprobací i jejich zkušenostem přidělila předměty tak, že v obou třídách 1. stupně sice působí nekvalifikované vyučující, ale učitelka, která úplně zabezpečuje výuku 1. a 2. ročníku, studium zaměřené pro výuku na 1. stupni ukončuje, druhá učitelka, která z větší části zajišťuje výuku ve 3. – 5. ročníku, má dlouholeté pedagogické zkušenosti. Na druhém stupni jsou učitelé, jejichž vzdělání je v souladu s právním předpisem, vedeny ve všech třídách hodiny českého a německého jazyka, dějepisu, fyziky, tělesné výchovy chlapců, dále tito pedagogové učí matematiku v 7. – 9.

ročníku, praktické činnosti v 6. ročníku, občanskou a rodinnou výchovu v 8. – 9. ročníku a tři ze čtyř volitelných předmětů. Nekvalifikovaná učitelka zajišťuje veškerou výuku anglického jazyka, zeměpisu, výtvarné výchovy a tělesné výchovy dívek na 2. stupni, občanskou a rodinnou výchovu v 7. ročníku. Všechny hodiny přírodopisu, přírodovědy, chemie a matematiky v 6. ročníku, občanskou a rodinnou výchovu v 6. ročníku, praktické činnosti v 7. – 9. ročníku a volitelný předmět přírodovědné praktikum vede učitelka, která absolvovala vysokoškolské učitelské studium, zaměřené na výuku ve středních školách, obor biologie a chemie.

Vnitřní organizace školy je stanovena v Organizačním řádu a provoz školy v Provozním řádu. Součástí Organizačního řádu je popis organizačního schématu školy. V tomto dokumentu jsou mimo jiné popsány kompetence vedoucích pracovníků, ty jsou podrobněji specifikovány v jejich pracovních náplních. Ředitelka školy stanovila jednotlivým pracovníkům do pracovních náplní všechny jejich povinnosti (včetně problematiky výchovného poradenství).

Vnitřní informační systém vychází z nepravidelně svolávaných operativních porad a z jednání pedagogické rady. Aktuální informace jsou předávány osobně a okamžitě. Využívány jsou také informační nástěnky.

Metodické orgány nejsou ve škole ustanoveny. Ředitelka školy je ve funkci druhým rokem, spolupracuje s pedagogickou radou, je v neustálém kontaktu jak s pedagogickými, tak i provozními zaměstnanci školy. Začínající učitelé ve škole nepůsobí, dvěma nekvalifikovaným učitelkám s kratší praxí pomáhají zkušenější kolegyně.

Hospitační činnost ředitelka školy vykonává méně často a nahrazuje ji krátkými návštěvami v hodinách. V letošním školním roce do doby inspekce realizovala pět hospitací, z nichž byl zaznamenán zápis, z kratších vstupů do hodin zápisy neprovádí. Vzhledem k velikosti školy má však o veškerém dění přehled. Výsledky zjišťované kontrolami analyzuje, poznatky využívá při plánování, organizování a řízení výchovně-vzdělávacího procesu i provozu školy. Opatření jsou přijímána bezodkladně, se závěry ředitelka školy pracovníky seznamuje osobně a na poradách.

Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy není sestaven. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se učitelé zúčastnili v tomto školním roce celkem devíti akcí (včetně čtyř kurzů ICT vzdělávání) a byli na nich rovnoměrně zastoupeni. Navštívené akce odpovídají cílům školy a vhodně navazují na zvolený vzdělávací program.

Ředitelka školy se zabývá také hodnocením pracovníků, např. nedávno při zařazování do platových tříd, při stanovení nadtarifních složek platu, při zpracování výroční zprávy apod. Kritéria pro stanovení nadtarifních složek mzdy jsou součástí Vnitřního platového předpisu, každý pracovník má možnost se s nimi seznámit. Sebehodnocení provádějí pedagogové při pohospitačních rozhovorech.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Jednopatrová školní budova z roku 1890 je umístěna v klidnější části obce. Škola v současnosti využívá pro žáky devíti ročníků pět kmenových tříd a dvě odborné učebny. Všechny kmenové třídy nepůsobily přes čistotu a výzdobu výtvarnými pracemi celkově příliš estetickým dojmem z důvodu zašlých a technicky neudržovaných interiérů. Třídy byly vybaveny starším a opotřebovaným žakovským nábytkem, jen někde ve více velikostech,

možnost zatemnění splňovaly jen dvě třídy. V prostorách prvního patra není ani dostatečně vyhovující osvětlení. Z odborných učeben je k dispozici učebna fyziky a chemie a učebna výpočetní techniky. V této učebně s osmi počítači připojenými na síť je umístěna ještě malá učitelská knihovna, kopírovací zařízení a tiskárna pro potřebu vyučujících. Nábytek je však i tady starší a není zde možnost zatemnění. V suterénu školy je umístěna obecní knihovna s připojeným počítačem, klubovna, určená pro místní zájmový kroužek, velká dřevo - kovo dílna a místnost pro družinu. Tělocvična se nachází v přízemí školy společně s malou nářadovnou a je dostatečně vybavena vhodným tělocvičným nářadím a náčiním. Samotnou budovu obklopují travnaté plochy na kterých jsou umístěny nově postavené dřevěné prolézačky s relaxačními koutky, často využívanými veřejností i samotnými žáky, a několik záhonů pro pěstitelské práce. Nedaleko školy se nachází také větší travnaté hřiště, které se v případě vhodného počasí využívá v tělesné výchově. Jako právě nejvhodnější se nejeví společná šatna pro všechny ročníky, méně vhodná jsou také chlapecká a dívčí sociální zařízení umístěná pouze v prvním patře.

Žáci pracují ve většině předmětů s ucelenými řadami učebnic. Pro výuku občanské a rodinné výchovy však žádné učebnice nemají a pracují pouze s nakopírovaným materiálem, v hudební výchově jsou používány jen zpěvníky. Učebny a kabinety jsou vybaveny spíše staršími pomůckami, pro výtvarnou výchovu je jich nedostatečné množství, v dějepisu chybějí atlasy, jinak je pomůcek dostatek, ale jsou starší. V lepším zastoupení je didaktická technika, počtem a kvalitou, stabilní i přenosná. Jsou k dispozici dva televizory s videem, HI-FI věž, přehrávač CD, magnetofony, zpětné projektory a další. Často jsou využívány mnohé softwarové programy a videokazety. Z pomůcek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se používají odborné učebnice nebo příslušný software.

Využívání materiálně-technického zázemí školy je podle možností účelné a je sledováno vedením školy zejména při pravidelných kontrolách a hospitacích. Potřebnost nových pomůcek, dalšího vybavení a odborných školení je projednávána na pedagogických poradách a požadavky vyučujících jsou dle možností postupně zohledňovány. Z materiálně-technického zázemí školy je širší veřejností využívána tělocvična, klubovna, v návštěvních hodinách obecní knihovna a v neposlední řadě upravené prostředí kolem budovy. Žáci mají před začátkem vyučování i odpoledne přístup do počítačové učebny. Opravy, rekonstrukce a modernizace vybavení jsou zahrnuty v koncepčních záměrech pro další období. Výše jmenovaná slabá místa, jako např. neutěšené prostory tříd a zastaralý žákovský nábytek, jsou ve vzájemné dobré spolupráci vedení školy se zřizovatelem plně vnímána a podle finančních možností postupně řešena.

Materiálně-technické podmínky jsou celkově hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka žáků ve školním roce 2003/2004 probíhá podle platných učebních dokumentů. Škola má pro integrované žáky vypracované individuální plány, které byly projednány se zákonnými zástupci žáků.

Vzdělávací program je realizován v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Učební plán pro školní rok 2003/2004 je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Je sestaven podle personálních možností školy a s ohledem na zájem žáků. Výuka všech žáků je vedena podle sestaveného rozvrhu hodin a učební osnovy ve sledovaných předmětech jsou plněny s výjimkou dějepisu. V tomto předmětu nebyly splněny osnovy ve školních letech 1999/2000 až 2002/2003. V devátém ročníku, který končil školní docházku ve školním roce 2002/2003, nebyl v průběhu uvedených let probrán tematický celek Československo a svět ve 2. polovině 20. století.

Povinná dokumentace je vedena pečlivě, na předepsaných tiskopisech a průkazně zachycuje průběh vzdělávání. V třídních výkazech a katalogových listech byly zjištěny drobné formální nedostatky (nestandardní opravy známek a zápisy změn ve stavu žactva).

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu, s výjimkou plnění učebních osnov dějepisu.

Kontrolu naplňování učebních osnov současná ředitelka školy provádí průběžně při své hospitační činnosti. Spolupracuje s učiteli při výběru učebnic, využívá častých neformálních diskuzí s pedagogy. Jednání pedagogické rady zaměřené na klasifikaci žáků je dalším zdrojem ke zjištění stavu plnění učebních osnov. Při zjištění nedostatků (časové zpoždění) dostávají vyučující za úkol v tematických plánech provést úpravy.

Kontrola naplňování učebních osnov není dostatečně účinná.

Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004 (včetně stanovených přestávek) je sestaven v souladu s příslušným právním předpisem.

Vnitřní řád školy obsahuje všechny předepsané náležitosti, je přehledný, obsahuje práva žáků, vypracovány jsou také řady odborných pracoven.

Vnitřní informační systém je založen na osobním jednání učitelů se žáky. Dále jsou využívány nástěnky ve třídách a na chodbách a krátké informační schůzky při konkrétních akcích.

Rodiče jsou průběžně informováni o prospěchu a chování svých dětí prostřednictvím notýsků a žákovských knížek. Další formou předání informací jsou informační letáky, třídní schůzky, a individuální návštěvy ve škole. Rodičovská veřejnost může dění ve škole sledovat na webových stránkách obce, v místním rozhlase, na vývěsce v obci a prostřednictvím informačního systému SMS zpráv obce pro občany Stárkova.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je kvalitní a plně funkční.

Klasický výchovný poradce nebyl na škole jmenován a jeho pracovní náplň byla rozdělena mezi tři vyučující. Oblast péče o integrované žáky má na starost vyučující s mnohaletou praxí. Velmi úzce spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a na tomto základě vznikají kvalitní individuální plány, se kterými dále pracují také ostatní učitelé. Další pomoc a poradenská péče je nabízena rodičům v úředních hodinách jednou týdně nebo po telefonické dohodě. Vyučující je umožněno se zúčastňovat seminářů a přednášek s touto problematikou a získané informace jsou předávány celému učitelskému sboru. O oblast prevence sociálně-patologických jevů se stará vyučující druhého stupně, která také spolupracuje se Střediskem výchovné péče pro mládež Náchod a policií. Má zpracovaný plán protidrogové prevence a plán prevence a řešení šikany a jeho body svou činností uvádí do praxe. Poslední oblastí je příprava a pomoc žákům s výběrem jejich budoucího povolání, o kterou se stará vždy třídní učitel právě vycházejícího posledního ročníku. Žáci jsou průběžně seznamováni s problematikou prostřednictvím informační nástěnky ve své třídě, učitelé organizují besedy

nebo exkurze. Rodiče mohou vyslechnout nabídku zástupců učilišť a středních škol v době rodičovských schůzek a následně využít pomoc pedagoga při vyplňování přihlášek.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy

Hospitační činnost byla provedena v hodinách českého jazyka, matematiky, prvouky, vlastivědy, tělesné a hudební výchovy. Plánování a bezprostřední příprava na hodiny v době konání inspekce byla ze strany vyučujících téměř vždy pečlivá a promyšlená. Obě vyučující volily, vzhledem k aktuálnímu stavu tříd a jejímu specifickému obsazení, vhodné a přiměřené výukové cíle. Seznámení žáků s jejich náplní a obsahem na začátku hodiny však neproběhlo, anebo jen výjimečně. Probírané učivo ve sledovaných předmětech logicky navazovalo na předcházející látku, vždy ji vhodně upevňovalo, rozšiřovalo a prohlubovalo.

Skutečnost, že obě vyučující nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, se ve věcné a odborné správnosti výuky, kromě drobných nesrovnalostí, nikde negativně neprojevila.

Klasické učebny jsou sice vhodně a účelně uspořádané, ale obě vybavené starým žakovským nábytkem, jen v jedné třídě různých velikostí. Učebna pro 1. a 2. ročník je poměrně prostorná, s položeným relaxačním kobercem a skříněmi s knihami. Zatemnění není všude dostačující. V jedné třídě je z didaktické techniky stabilně k použití magnetofon, který byl společně s elektrofonickým klávesovým nástrojem při hudební výchově použit, a ve druhé třídě je k dispozici barevný televizor. Vyučující využívaly svépomocí vyrobené pracovní karty, názorné a tabelární pomůcky, obrazový materiál a obrazové publikace. Žáci měli možnost pracovat s foliemi, různými skládačkami, rozličným nakopírovaným materiálem, plastickými i slepými mapami, soubory map a dětskými hudebními nástroji. Ucelené řady učebnic a pracovních sešitů z několika nakladatelství pro různé předměty napomáhají k naplnění cílů výuky a realizaci činností.

Řízení výuky bylo skoro ve všech případech účelné s převážně klasickým charakterem struktury hodin. Hlavně u vyšších ročníků vyučující využívala nejvíce frontální formu výuky kombinovanou se samostatnou činností žáků. Naopak vyučující nižších ročníků vedla žáky ke skupinové práci nebo týmové spolupráci, což se kladně projevilo v jejich zájmu o zadané úkoly. V hodinách celkově převažovaly metody procvičovací a upevňovací, následně pak výkladové, někde i klasifikační. Obě vyučující vedly žáky k samostatnému vyvozování souvislostí a závěrů mezi známými a nově získanými poznatky, upozorňovaly na mezipředmětové vztahy a umožňovaly jim prezentovat své vlastní zkušenosti. V hospitovaných hodinách byl často pozorován přiměřený individuální přístup k žákům pomalejšími a slabšími, zmenšením rozsahu práce nebo dodatečnou pomocí. Pro žáky nadanější a rychlejší však někdy činnost navíc chyběla. Velmi dobrým příkladem jak zefektivnit výuku pro učitele i samotné žáky bylo užívání informačních tabulek na lavicích s nápisy „S.O.S“ a „HOTOVO“. Nenásilné relaxační chvílky v dostatečné míře a kvalitě byly zařazovány především v nižších ročnících, nejčastěji změnami pracovního místa, odlehčenými rozhovory a vyprávěním, tancem nebo činnostmi na relaxačním koberci a pomáhaly žáky udržovat v potřebném pracovním tempu a nasazení.

Zajímavá úvodní motivace, která žáky vhodně naladila na další činnosti, se objevovala hlavně v nejnižších ročnících např. formou písničky nebo hry připravené žákem. Průběžná motivace, nabídnuta vyučujícími častěji v podobě zajímavých úkolů, různých soutěží nebo možností vyzkoušení názorných pomůcek, vzbuzovala v žácích přirozený zájem o výuku a chuť poznávat.

I když v obou sledovaných třídách, i mimo ně, panovala atmosféra vzájemné důvěry, tolerance a ohleduplnosti, nedařilo se v nižších ročnících často udržet dostatečnou úroveň akceptování stanovených pravidel komunikace mezi učitelem a žáky, což se projevovalo hromadným vykřikováním. Naopak velká ochota vyučujících odpovídat na někdy s učivem nesouvisející dotazy a trpělivost pozitivně působila na výchovnou složku všech žáků. Mnohé hodiny, hlavně u starších žáků, vykazovaly také nejenom cílené rozvíjení komunikativních dovedností, sílu hlasového projevu a nespokojování se pouze s jednoslovnou odpovědí, ale také korekcí správného čtení, psaní a sezení.

Nejčastěji využívaným hodnotícím prvkem byly pochvaly a pozitivní ocenění pokroku směřované k jednotlivcům, a to i méně nadaným, skupinám žáků nebo k celé třídě. Učitelky nezařadily hodnocení nebo sebehodnocení žáků. Dostatečné množství známek v žákovských knížkách a opravovaných sešitech podávaly žákům i rodičům konkrétní výsledky školní práce. Závěrečná shrnutí a zhodnocení celého průběhu vyučování se téměř vůbec neobjevilo a některé hodiny byly ukončeny ještě před zvoněním.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině vybraných předmětů na 1. stupni základní školy jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk

V průběhu inspekční činnosti se hospitace uskutečnily ve všech třídách druhého stupně v hodinách jazykového vyučování, literární výchovy a slohového výcviku. Vedení školy navýšilo pro žáky minimální týdenní počet hodin o jednu z disponibilní dotace. Příprava vycházejících žáků k přijímacím zkouškám probíhá v rámci této hodiny, navíc jim vyučující zadává další individuální úkoly. Vyučovací jednotky byly připravené. Pro časovou realizaci předmětu oba pedagogové zpracovali tematické plány, ty byly v souladu s učebními osnovami, ale v jedné hodině nebyl tematický plán dodržen. Výchovně-vzdělávací cíle učitelé stanovili přiměřeně k aktuálnímu stavu tříd jen v některých sledovaných hodinách a tam byly splněny, v jiných nikoliv.

Oba pedagogové jsou odborně a pedagogicky způsobilí pro výuku na druhém stupni základní školy, oba český jazyk vystudovali a mají víceleté pedagogické zkušenosti. Tyto okolnosti se projeví ve věcné i odborné správnosti prezentace učiva.

Vyučovací jednotky byly realizovány v kmenových učebnách, i přes pěknou jarní výzdobu ve většině z nich jsou učebny nehezké a pedagogicky málo podnětné, vybavení je staré a už velmi opotřebované, stěny špinavé. Potřebné názorné pomůcky pro žáky učitelé zajistili, někdy však zastaralé, tudíž i málo vhodné (Slovník spisovné češtiny). Nejčastěji žáci pracovali s učebnicemi, nakopírovanými texty, zařazena byla rovněž práce s jazykovými příručkami, didaktická technika nebyla využita.

Hodiny jazykového vyučování a slohového výcviku měly z větší části klasickou strukturu, ale chybělo v nich závěrečné shrnutí, či zopakování poznatků. V těchto vyučovacích jednotkách se učitel po krátkém úvodu spolu se žáky věnoval opravám buď diktátů, či domácích úkolů. Poté následovalo stručné zopakování učiva nebo úvod k učivu novému a výklad. Převažovala frontální forma výuky, v jejím rámci se učitel snažil různými otázkami aktivizovat žáky. Ne vždy se tento záměr podařil. Nejméně zvládnuta byla organizace výuky ve dvou odděleních spojené třídy. Zde někteří žáci, kteří se měli zabývat samostatnou prací, byli rychle hotoví, žádný jiný úkol jim nebyl zadán, a tak narušovali činnost druhého oddělení. Pro žáky zajímavá a přitažlivá se jevila hodina literární výchovy, organizovaná jako beseda o moderních písňových textech, v ní se žáci aktivně podíleli na výuce. Učitelé dovedli podnítit některé žáky a ti využívali své zkušenosti i dříve získané znalosti. Výuka probíhala přiměřeným tempem, žádná relaxace pro žáky nebyla zařazena, jen ojedinele mohli opustit

místo. Závěrečné zhodnocení vyučovací jednotky zpravidla proběhlo po zvonění na úkor přestávky.

Vstupní i průběžná motivace byly zařazeny poměrně málo, jen některá činnost měla pro žáky motivační charakter. Skupinové aktivity, při nichž by se žáci učili vzájemně spolupracovat, do výuky nebyly začleněny. Oba pedagogové žáky povzbuzovali, popř. chválili. Aktivita žáků kolísala v závislosti na organizaci vyučování mezi nadprůměrnou až podprůměrnou.

V některých zhlédnutých vyučovacích jednotkách panovala příjemná atmosféra, v některých méně příjemná, většina žáků spíše akceptovala stanovená pravidla chování a jednání. Zejména v hodině literární výchovy, částečně i slohového výcviku učitelé nabízeli prostor pro diskusi žáků či vyjadřování jejich názorů a někteří nabídku využívali. Ne vždy však pedagogové korigovali a rozvíjeli komunikativní dovednosti žáků, mnohdy se spokojili s jejich jednoslovnými odpověďmi.

Výchozí znalosti žáků prověřovali učitelé zpravidla společným opakováním, klasifikační zkoušení do sledovaných hodin nezařadili. Kontrolou vzorku žákovských sešitů a písemných prací, vedených v tomto školním roce, byla shledána jak přiměřená náročnost, tak i objektivita hodnocení. V žákovských knížkách mají žáci dostatečné množství známek. Učitelé sledují grafickou úroveň žákovských sešitů.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika

V průběhu inspekční činnosti byly navštíveny hodiny matematiky ve všech ročnících druhého stupně. V učebním plánu školy pro letošní školní rok je týdenní hodinová dotace pro žáky šestého a sedmého ročníku na základní výši čtyř hodin, pro žáky osmého a devátého je navýšena o jednu hodinu a je pět hodin.

Učební osnovy jsou plněny. Vyučující mají podrobně zpracované tematické plány, které z učebních osnov vycházejí, duplicita učiva zjištěna nebyla. Bezprostřední příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla kvalitní.

Matematiku vyučují dva učitelé. Jeden splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na druhém stupni a má předmět ve své aprobaci. Druhý vyučující má vysokoškolské učitelské vzdělání zaměřené pro výuku na středních školách a odlišnou aprobaci. Tato skutečnost neměla negativní vliv na kvalitu výuky, oba učitelé vedli sledované hodiny věcně a odborně správně.

Výuka předmětu probíhá v jednotlivých třídách, samostatná odborná učebna matematiky ve škole není. Vybavení tříd je základní, většinou starším nábytkem, esteticky je většina tříd jen průměrná. Pro matematiku nejsou učebny pomůckami vybaveny. V průběhu výuky žáci používali účelně a v dostatečné míře učebnice, sbírky úloh, tabulky, pracovní sešity a další příkladový materiál. Vyučující podporovali výuku názornými pomůckami v míře, která odpovídala charakteru probíraného učiva.

Sledované hodiny byly přehledné, formy a metody práce byly vyučujícími střídány. Frontální způsob výuky doplňovali samostatnou prací s diferencovaným zadáním úkolu. Kontrola výsledků byla efektivní a rychlá, žáci měli možnost pracovat vlastním tempem. Výklad nového učiva probíhal za spolupráce žáků, vyučující dbali na přesnost formulací. Žáci 7. a 8. ročníku jsou při výuce matematiky zařazeni v VII. třídě. Vyučující práci s dvěma odděleními zvládl po stránce organizační velmi dobře. Ve všech hodinách byly použité metody a formy práce přiměřené věku a schopnostem žáků. Tempo výuky bylo přiměřené, relaxace byla pozorována jen ojediněle.

Vstupní motivaci vyučující nahrazovali stručným seznámením s cílem hodiny, závěrečné shrnutí a hodnocení bylo zaznamenáno pouze ojedinele. Žáci byli většinou aktivní, oba učitelé udržovali jejich pozornost průběžným hodnocením a pochvalou.

Atmosféra všech sledovaných hodin byla klidná, pracovní. Komunikace mezi učiteli a žáky byla otevřená, učitelé byli vstřícní, žáci měli možnost vyjádřit svůj názor, byli vedeni k souvislým odpovědím. Hodnocení žáků bylo objektivní, založené na pozitivním přístupu, učitelé jej zdůvodňovali.

Úroveň výuky matematiky je hodnocena stupněm velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině společenskovedních předmětů

Hospitační činnost byla realizována ve vyučovacích jednotkách dějepisu, občanské a rodinné výchovy v VI. – IX. třídě. Vedení školy navýšilo v učebním plánu minimální časovou dotaci dějepisu o dvě hodiny, takže činí ve všech třídách dvě hodiny týdně, výchovy jsou vyučovány jako integrovaný předmět ve dvouhodinové týdenní dotaci. Pedagogové zpracovali tematické plány, v jednom případě však naprosto formálně a v dějepisu 9. ročníku nikoliv v souladu s učebními osnovami, protože pouze velmi malý časový prostor byl určen pro tematický celek Československo a svět ve 2. polovině 20. století. Všechny sledované hodiny byly připravené. Cíle zhlédnutých hodin učitelé stanovili přiměřeně k aktuálnímu stavu tříd (až na jednu hodinu), žáky s nimi v úvodu hodin seznámili. Učivo navazovalo na předcházející témata.

Výuku těchto předmětů zajišťují čtyři učitelé, hospitační činnost se uskutečnila u třech z nich. Dva učitelé jsou odborně a pedagogicky způsobilí pro výuku na druhém stupni základní školy, jeden vystudoval dějepis a druhá občanskou výchovu a navíc mají víceletou praxi. Jedna učitelka není kvalifikovaná, protože neabsolvovala vysokou školu, učí krátkou dobu a tyto skutečnosti ovlivnily negativně kvalitu výuky (stavba hodiny, komunikace žáků i její, tematický plán). Další učitelka rovněž není odborně a pedagogicky způsobilá pro výuku v základní škole, ale ve školách středních, také ona učí krátkou dobu, avšak na její výuku tyto okolnosti neměly negativní dopad. Učitelé prezentovali učivo po stránce věcné i odborné správně.

Vyučovací jednotky probíhaly v kmenových třídách. Ty svou velikostí sice umožňují realizovat výuku v souladu se zásadami psychohygieny, ale jsou jen málo pedagogicky podnětné a esteticky působivé. Pro výuku dějepisu mají žáci k dispozici učebnice, pro občanskou a rodinnou výchovu nikoliv, učitelky jim některé materiály kopírují ze svých učebnic. Pedagogové poskytovali žákům dostatečné množství názorných pomůcek – mapy, různé publikace, nebo nakopírované texty. V jedné hodině pracovali žáci na počítačích.

Organizace vyučovacích jednotek byla různorodá. Rovnoměrně byly zastoupeny frontální výuka s dominantní rolí učitele (hodina dějepisu), výuka, v níž činnosti učitele a žáků byly přibližně v rovnováze (hodiny dějepisu a občanské a rodinné výchovy) a výuka, v níž dominovaly činnosti žáků, organizované zpravidla jako samostatná práce. Takto organizována byla hodina občanské a rodinné výchovy, ve které žáci zpracovávali miniprojekt o své obci na počítačích a učitelka jim individuálně radila a pomáhala. I při ostatních samostatných činnostech žáků se jim učitelé někdy více, jindy méně věnovali a poskytovali jim zpětnou vazbu. V rámci frontální výuky se učitel snažil pomocí řízených otázek zapojit žáky do výkladu, podněcoval je k využívání jejich již dříve získaných poznatků či znalostí z jiných předmětů, z literatury či filmu. Někteří žáci s ním spolupracovali, jiní byli pasivními posluchači. Ve struktuře všech hodin chybělo závěrečné shrnutí či zopakování učiva a zhodnocení práce žáků. Výuka probíhala přiměřeným tempem, žádnou relaxaci ani relaxační prvky do ní vyučující nezačlenili.

Úvodní i průběžné motivaci věnovali učitelé malou pozornost. Některé činnosti samy o sobě měly pro žáky motivační charakter, např. práce na počítačích, a oni se do ní s chutí zapojovali. Jindy zůstávali spíš pasivní, ale zadané úkoly samostatně práce plnili. Týmová spolupráce byla využívána při zpracování miniprojektů.

Úroveň interakce mezi učiteli a žáky byla většinou průměrná, spíš ojedinele nadprůměrná. Učitelé vedou žáky k vzájemnému respektování. Žáci dodržovali stanovená pravidla chování. Slabinou většiny žáků je komunikace, jejich komunikativní dovednosti jsou na nízké úrovni a ve sledovaných hodinách nebyly příliš rozvíjeny.

Učitelé činnosti žáků hodnotili poměrně málo. Klasifikační zkoušení zařadil do výuky jeden učitel, hodnocení odpovídalo výkonům. Kontrolou vzorku žákovských knížek byla shledána dostatečná četnost známek z dějepisu, v jedné třídě i ve výchovách, v další třídě mají žáci z výchov známek málo. Dva učitelé sledují úroveň žákovských sešitů.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině společenskovědních předmětů jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech s esteticko-výchovným zaměřením

Hospitace byly uskutečněny v hodinách výtvarné výchovy a hudební výchovy. V učebním plánu školy pro letošní školní rok je výtvarná výchova dotována v šestém a sedmém ročníku dvěma hodinami, v osmém a devátém ročníku jednou hodinou týdně. Hudební výchově je přidělena jednododinová dotace v každém ročníku druhého stupně. Tím je učební plán školy pro tyto předměty v souladu se zvoleným vzdělávacím programem.

Vyučující sledovaných předmětů tematické plány zpracované nemají, v hudební výchově jej nahrazují seznamy písní a několika tématy z hudební nauky.

Sledované hodiny byly připravené, byly přiměřeně náročné a navazovaly na předchozí témata.

Předmět výtvarná výchova vyučuje učitelka, která nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, protože nemá vysokoškolské vzdělání. Tento fakt měl nepříznivý vliv na kvalitu výuky předmětu.

Hudební výchovu vyučuje ve všech ročnících učitelka, která nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, protože nemá vysokoškolské vzdělání. Tato skutečnost částečně negativně ovlivnila kvalitu výuky předmětu.

Výuka výtvarné výchovy je realizována v jednotlivých kmenových třídách. Pomůcky a výtvarné potřeby má učitelka v jedné ze tříd, ve sborovně a ve skladu. Materiální podpora sledovaných hodin výtvarné výchovy byla touto skutečností nepříznivě ovlivněna

Hudební výchova byla vyučována v kmenových třídách, v jedné z nich je klavír. Sledovaná hodina však byla v jiné třídě, kde byly k dispozici televize a video. Z pomůcek, které jsou v kabinetě, je možné využívat přenosné klávesy staršího typu, Orffovu soupravu perkusních nástrojů, sady CD nosičů k poslechu a klavírní doprovodů. Žáci nemají k dispozici učebnice, jen zpěvníky, sešity a nakopírované notové záznamy.

V úvodu sledovaných hodin výtvarné výchovy byla zařazena krátká informace o tématu a cíli hodiny, žáci byli seznámeni s postupem práce a výtvarnou technikou. Někteří žáci dokončovali práci z minulé hodiny, ostatní pracovali s papírem (koláž), kombinovanou technikou, malovali vodovými a temperovými barvami, ale také pastelkami. Tento výběr výtvarného materiálu nebyl nejvhodnější. Výtvarné dovednosti a návyky žáků byly na slabší úrovni. Většina žáků pracovala s chutí, otevřeně komunikovala. V závěru hodin nebylo zařazeno hodnocení, chybělo zřetelné zakončení.

Vyučující hudební výchovy v úvodu hodiny žáky seznámila s jejím cílem. Zvolila poslechovou hodinu s videoprojekcí. V jejím průběhu střídala formy práce. Poslech, hudební nauka - křížovku, zpěv bez doprovodu nebo s reprodukovanou písní, rytmické cvičení. Žáky povzbuzovala, v závěru hodiny jejich výkon pozitivně zhodnotila.

Celkově je výuka předmětů s esteticko-výchovným zaměřením hodnocena stupněm dobrý.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

V lednu a únoru letošního roku byly žákům V. a IX. třídy zadány testy Kalibro. V době inspekční činnosti měla ředitelka školy k dispozici pouze výsledky testů devátých tříd a prováděla jejich analýzu. S celkovým hodnocením těchto testů plánuje učitele seznámit při jednání pedagogické rady.

Učitelé si vytvářejí také vlastní evaluační nástroje – diktáty, kontrolní práce a prověrky. Ředitelka školy sleduje jejich výsledky, dále výsledky žáků v soutěžích a úspěšnost v přijímacím řízení vycházejících žáků. Případná nezbytná opatření jsou realizována okamžitě.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny a rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení

Zřizovací listina Základní školy Stárkov, okres Náchod, ze dne 23. 10. 2002.

Rozhodnutí o zařazení Základní školy Stárkov, okres Náchod, do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2003, vydané MŠMT pod čj. 23 145/2003-21 dne 27. 11. 2003.

Uvedené doklady jsou v souladu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení Základní školy Stárkov, okres Náchod, do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2003, vydané MŠMT pod čj. 23 145/2003-21 dne 27. 11. 2003
2. Zřizovací listina Základní školy Stárkov, okres Náchod, ze dne 23. 10. 2002
3. Rozhodnutí o udělení výjimky z počtu žáků na dobu jednoho roku pro školní rok 2003/2004, vydané MŠMT ČR dne 10. 3. 2003 pod čj. 15 038/03-22
4. Vzdělávací program Základní škola včetně úprav a doplňků, schválený MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996. Úpravy a doplňky schválilo MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998
5. Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků ve školním roce 2003/2004
6. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003, projednaná na jednání pedagogické rady dne 28. 8. 2003, razítko, podpis ředitelky
7. Učební plán školy na školní rok 2003/2004, razítko, podpis ředitelky

8. Ověřené kopie dokladů o vzdělání všech pedagogických pracovníků základní školy
9. Záznamy o zjištěné skutečnosti – OPZ (odborná a pedagogická způsobilost), nepověření funkcí výchovného poradce, ze dne 7. 4. 2004, razítko, podpis ředitelky
10. Záznam o zjištěné skutečnosti – nesplnění učebních osnov dějepisu ve školních letech 1999/2000 až 2002/2003, ze dne 7. 4. 2004, razítko, podpis ředitelky
11. Záznam o zjištěné skutečnosti – neposkytnutí učebnic žákům (pro předměty hudební výchova, občanská a rodinná výchova), ze dne 7. 4. 2004, razítko, podpis ředitelky
12. Rozvrhy hodin všech tříd a učitelů pro školní rok 2003/2004
13. Vnitřní řád školy ze dne 4. 11. 2000, razítko, podpis ředitelky
14. Řády odborných pracoven sledovaných předmětů ze dne 1. 9. 2003, razítko, podpis ředitelky
15. Kniha úrazů vedená ve školním roce 2003/2004
16. Zápis z jednání pedagogické rady vedené od školního roku 2002
17. Záznamy o práci v zájmovém útvaru vedené ve školním roce 2003/2004
18. Vysvědčení 1., 2., 6. a 9. ročníku za 1. pololetí školního roku 2003/2004
19. Třídní výkazy a katalogové listy vedené ve školním roce 2003/2004
20. Třídní knihy vedené ve školním roce 2003/2004
21. Třídní knihy 9. ročníku ze škol. roku 2002/2003, 8. ročníku ze škol. roku 2001/2002, 7. ročníku ze škol. roku 2000/2001 a 6. ročníku ze škol. roku 1999/2000
22. Vzorčky žákovských sešitů a žákovských knížek vedených ve školním roce 2003/2004
23. Organizační řád školy s účinností od 1. 1. 2003 (součástí je popis organizačního schématu), razítko, podpis ředitelky školy
24. Pracovní náplně pro všechny pedagogické pracovníky - učitele (12. platová třída), učitele (11. platová třída), třídního učitele, výchovného poradce, vychovatelky ŠD ze dne 15. 1. 2004, razítko, podpisy pracovníků a ředitelky
25. Provozní řád základní školy ze dne 28. 8. 2001, razítko, podpis ředitelky
26. Plán činnosti – Volba povolání na ZŠ Stárkov, školní rok 2003/2004
27. Plán protidrogové prevence ZŠ Stárkov na rok 2003-2004
28. Prevence a řešení šikany na ZŠ Stárkov
29. Hospitační záznamy ředitelky školy, vedené ve školním roce 2003/2004, datované, podpisy pedagogů
30. Pololetní plány pro 1. a 2. pololetí školního roku 2003/2004
31. Přehled vzdělávacích kurzů, kterých se pedagogové zúčastnili ve školním roce 2003/2004 (do termínu inspekce)
32. Koncepce rozvoje školy ze dne 2. dubna 2002, podpis ředitelky
33. Vnitřní platový předpis s účinností od 1. 1. 2004 (včetně kritérií pro stanovení OSOH pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům a kritérií pro přiznání odměn), razítko, podpis ředitelky
34. Tematické plány učitelů sledovaných předmětů, vedené ve školním roce 2003/2004)
35. Vzorčky kontrolních prací z českého jazyka a matematiky, napsaných ve školním roce 2003/2004
36. Vyhodnocení testů Kalibro pro 9. ročník (zaslané firmou)

ZÁVĚR

Personální podmínky výuky jsou průměrné. Vzhledem k podmínkám školy a složení pedagogického sboru není odborně a pedagogicky způsobilými učiteli zajištěna výuka především na prvním stupni, ale ani v některých předmětech na stupni druhém. Ředitelka školy vykonává svou funkci krátkou dobu, navíc jí byla ztížena situace přechodem školy do právní subjektivity, přiřčením dalších součástí ke škole i špatným stavem budovy a jejího vybavení. Pro školu vypracovala koncepci dalšího rozvoje a nyní ve spolupráci se zřizovatelem i s ostatními pracovníky školy usiluje o její realizaci.

Materiálně-technické zázemí je zastaralé, postupně je řešena jeho modernizace. Umožňuje však plnění stanovených výchovně-vzdělávacích cílů školy. Zkvalitňování vybavení pomůckami a učebními texty je prováděno plánovitě, je vázáno na množství finančních prostředků.

Učební plán školy byl v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Učební osnovy byly plněny (s výjimkou dějepisu), rozsah a výběr učiva respektoval věkové zvláštnosti a schopnosti žáků.

Rezervy byly shledány v kontrolní činnosti, především v kontrole dodržování učebních osnov v minulých školních letech (jiné vedení školy). Organizace výchovně-vzdělávací činnosti je velmi dobrá, vnitřní informační systém, spolupráce s rodiči i prezentace školy na veřejnosti je kvalitní a funkční.

Průběh vzdělávání ve sledovaných předmětech byl celkově dobrý. Tradiční metody a formy práce byly v některých hodinách obohaceny moderními prvky, které žáky aktivizovaly. U některých vyučujících se nepříznivě projevila jejich nezkušenost či absence pedagogického vzdělání na organizaci výuky a volbě metod práce.

Průběžnou motivaci žáků, pozitivní hodnocení a pochvalu běžně vyučující používali, na úvodní motivaci, závěrečné shrnutí učiva a hodnocení výkonu žáků si většinou neponechali čas.

Interakce a komunikace byly na dobré úrovni, výrazně kvalitnější ze strany většiny učitelů. Žáci často odpovídali jednoslovně, nebyli k souvislému a spisovnému slovnímu projevu důsledně a ve všech předmětech vedeni. Hodnocení žáků a klasifikace jejich znalostí byly objektivní.

Zjišťování výsledků vzdělávání věnuje současná ředitelka pozornost, využívá standardizovaných i vlastních testů. Kromě analýzy těchto testů je další formou zpětné vazby sledování úspěšnosti žáků v soutěžích.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Baštář
Členové týmu	Mgr. Svatava Fejglová
	Mgr. Martin Fiala

V Náchodě dne 29. dubna 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. 5. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Marie Seidlová

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Raisova 1816, 547 01 Náchod. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-05-28	i3-1014/04-5073
Zřizovatel	2004-05-28	i3-1014/04-5073

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.